

INNOVATSIYALASHGAN KONVEYERNING TORTUVCHI BARABANLARI

Ziyadov Nusrotullo Raxmotullayevich

Toshkent davlat texnika universiteti tayanch doktoranti

ANNOTATSIYA: Mazkur maqolada innotsiyalashgan konver tortuvchi barabanlari, tasmali konveyerlar haqida, dunyodagi eng yaxshi konchilar tomonidan talab qilinadigan xususiyatlar va unumdorlik bilan jihozlangan konveyer tortuvchi barabanlari haqida batafsil ma'lumotlar berilgan.

KALIT SO'ZLAR: texnologik, konchilik, metallurgiya, kimyo, vintli (shnekli), inersion (chayqaluvchi, tebranma), rolikli (rolgang), odimlovchi (quymachilik, yig'uvchi), konveyer.

KIRISH

Mustaqil O'zbekiston Respublikasini iqtisodiy tomondan rivojlantirishni har tomonlama tezlatish uchun asosan og'ir sanoatni, qolaversa, butun xalq xo'jaligining yanada yuksalishiga yordam beradigan tarmoqlarni rivojlantirish katta ahamiyatga ega. Bunday tarmoqlardan biri — konchilik sanoatidir.

O'zbekiston Respublikasi hozirgi vaqtda konchilik sanoati rivojlangan mamlakatlar qatoridan o'rin olsa ham uning zaminida hali sanoat ishlab chiqarishiga jalb etilmagan juda katta va qimmatbaho mineral xomashyo zaxiralari mavjud.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Respublikamiz Birinchi Prezidenti I.A.Karimov ta'kidlashicha, " O'zbekiston zaminida mavjud bo'lgan boyliklarga ega mamlakatlar jahon xaritasida ko'p emas, bu boyliklarning ko'pchiligi hali ishga solinmagan" .

Bizning oliy maqsadimiz oldin ham, hozir ham, bundan keyin ham xalqimizning hayotini moddiy va ma'naviy tomondan boyitishga, uning hayotini tobora yaxshilashga qaratilgandir. Bu vazifani hayotga tatbiq etishda ishlab chiqarish sur'atini, iqtisodiyotini ilmiy texnikaviy asosda, yangi texnikalarni qo'llash, eski texnikalarni qayta tiklash hisobiga, mahsulotlarni tejash, ishlab chiqarishni boshqarishni takomillashtirish hisobiga xalq farovonligini oshirish nazarda tutiladi.

Tasmali konveyerlardan asosan konchilik, metallurgiya va kimyo sanoatida, qishloq xo'jaligining barcha tarmoqlarida, yuklarni tashish moslamalari va texnologik mashinalarning elementlari sifatida yuklarni tashish maqsadida qo'llaniladi. Tasmali konveyerlar uzluksiz mashinalar bo'lib, unda tortish va yotqizish elementi egiluvchan tasma hisoblanadi va bu uskunaning asosiy maqsadi texnologik jarayonlarni mexanizatsiyalash, ishlab chiqarish sur'atlarini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va ishlarning umumiy xavfsizligini oshirish bilan tavsiflanadi.

Tasmali konveyerning asosiy qismlarini quyidagilar tashkil etadi:

- rama;
- totuvchi baraban;
- yuritma barabani;
- konveyer tasmasi;
- konveyer roliklari.

Konveyer tasmasini ramkada siljitish uchun maxsus roliklar mavjud. Uning tarang tortib turishi uchun baraban roliklari deb ataladigan ikkita katta rolik ishlatiladi. Ulardan biri tortuvchi va u podshipnikli uzelga majmuasiga o'rnatiladi va tasma tortilishini sozlash uchun ishlatiladi.

Tortuvchi barabani, U konveyerning qarama-qarshi uchiga o'rnatilgan va reduktor orqali elektrodvigatel bilan bog'langan maxsus valga ega. Motor reduktor tishli dvigateldan yoki elektr dvigateldan haydovchi tamburga uzatiladigan aylanish harakati konveyer tasmasini harakatga keltiradi. Motor reduktor yoki elektrodvigateldan yuritma barabanga aylanma harakat uzatiladi, u transportyor tasmasini harakatga keltiradi. Yuk tashish organlarining turiga ko'ra, dasturli boshqariladigan lentali, ko'raqli, plastinkali, osma, shuningdek, kovshli, aravachali va tortish organi bo'lmagan vintli (shnekli), inersion (chayqaluvchi, tebranma), rolikli (rolgang), odimlovchi (quymachilik, yig'uvchi) va boshqa turlarga bo'linadi

1-rasim konveyer baraban

Biz bu maqolada konveyerning asosiy, ya'ni ishchi qismi bo'lgan konveyer tortuvchi baraban haqida so'z yuritamiz. Konveyer barabanlari. Dunyodagi eng yaxshi konchilar tomonidan talab qilinadigan xususiyatlar va unumdorlik bilan jihozlangan ushbu konveyer kasnaklari (конвейерные шкивы) boshqalarga nisbatan egalik qilishning eng past umumiy narxini ta'minlaydi. Bosh baraban, shuningdek, bosh kasnagi yoki qo'zg'aluvchan kasnak sifatida ham tanilgan, konveyer tasmasi harakatini ta'minlash uchun mexanik vositalar bilan boshqariladi.

XULOSA

Agarda tog'-kon sanoatida mana shunday barabanlarni ham ishga tushurilsa ishchi kuchi yanada ortadi. Konveyer barabanlari (shkivlar) silindsimon qobiqni (toj yoki parallel), qobiq ichida qo'llab-quvvatlanadigan so'nggi disklarni va qo'zg'almas milni - tekis yoki kalit yo'lini o'z ichiga oladi.

Qayta ishlangan roliklar silindsimon qobiqni (toj yoki parallel), qobiq ichida qo'llab-quvvatlanadigan integral podshipniklari bo'lgan so'nggi disklarni va mahkamlangan milni o'z ichiga oladi.

Barabanlar/roliklar yumshoq po'lat, zanglamaydigan va yumshoq po'lat aralashmasidan yoki plastmassadan ishlangan; Polipropilen yoki ultra yuqori molekulyar zichlik (UHMW) yasaladi

Tasma va kasnaq o'rtasida tortishni kuchaytirish uchun lagging (rezina / poliuretan qoplamasi) ta'minlanishi mumkin.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR

1. Н.О. Полвонов, У.Э. Каюмов "ОБЗОР И АНАЛИЗ СУЩЕСТВУЮЩИХ МЕТОДОВ СТЫКОВКИ КОНВЕЙЕРНЫХ ЛЕНТ" // I Евразийский горный конгресс 2021г. 201-202 ст
2. Polvonov, N. O., Atakulov, L. N. (2021). Method of conveyor belts jointing when using

- special volcanization compounds. ISJ Theoretical & Applied Science, 08 (100).
3. Атакулов Л.Н., Полвонов Н.О., Каюмов У.Э. Обзор и анализ диагностики определения дефектов конвейерной ленты // Universum: технические науки : электрон. научн. журн. 2022.
  4. Н.О. Полвонов., У.Э. Каюмов., Ш. Пардаева "ИЗБЕЖАНИЕ ПОВРЕЖДЕНИЙ КОНВЕЙЕРНОЙ ЛЕНТЫ С ПОМОЩЬЮ УСТРОЙСТВ КОНТРОЛЯ СХОДА ЛЕНТЫ" // I Евразийский горный конгресс 2021г.